

Gloria

Francis Poulenc (1899–1963)

Francis Poulenc werd geboren op 7 januari 1899 in Parijs. Hij studeerde piano bij Ricardo Viñes en compositie bij Charles Koechlin. Hij was het jongste lid van de 'Groupe des Six', een excentrieke groep componisten die ervan genoten de traditionele klassieke muziek te bespotten. Ze hadden geen interesse in het impressionisme of de pompeuze, langdradige werken van Duitse componisten. Hun doel was eenvoudige en toegankelijke muziek te creëren. De leden van de groep waren Honegger, Milhaud, Tailleferre, Durey, Auric en Poulenc.

Naast componist was Poulenc een uitstekend pianist, en als begeleider van de wereldberoemde zanger Pierre Bernac genoot hij grote faam. Tot zijn 37ste jaar componeerde Poulenc voornamelijk liederen en pianowerken. Vanwege zijn lyriek en subtiel gevoel voor harmonie kan hij worden beschouwd als een voortzetter van Fauré, hoewel Fauré niet het gevoel voor humor en de voorliefde voor volkse toespelingen en citaten deelde met Poulenc.

Poulenc begeeft zich op alle gebieden van de muziek, maar het hoogtepunt van zijn creaties ligt toch wel op het vocale terrein. Hij had een voorkeur voor eigentijdse dichters zoals Apollinaire, Cocteau, Eluard, Jacob en Vilmorin. Over zijn keuze zei hij: "Ik voel me in de muziek alleen op mijn gemak met dichters die ik heb gekend." In 1935, na het verlies van een goede vriend bij een auto-ongeluk, trad Poulenc toe tot de rooms-katholieke kerk. Vanaf dat moment schreef hij religieuze koorwerken, waaronder het *Stabat Mater* en het *Gloria*.

Het *Gloria* voor sopraan, gemengd koor en orkest uit 1959 is een levendige lofzang met een prominente rol voor het orkest. Elk van de zes delen heeft zijn eigen karakter, en er is een opvallend contrast tussen deze delen. De blaasinstrumenten spelen gedurende het hele *Gloria* een belangrijke rol en geven het werk een kenmerkende helderheid en kleur. Het stuk begint glorieus, vergelijkbaar met het *Gloria* van Bach en van Vivaldi, met een jubelend Gloria waarin de blaasinstrumenten en zangstemmen lijken te wedijveren in hun uitingen van vreugde. Het Laudamus Te straalt van blijdschap en opgewektheid. Het Domine Deus, Rex coelestis, voor sopraan solo en koor, brengt daarentegen een diepe ernst en intense bezieling. Het Domine fili unigenite kan worden beschouwd als een levendige muzikale verbindingszin, vol geestdrift en elegantie. Het Domine Deus, Agnus Dei voor sopraan solo en koor is een intens gebed van ontroerende schoonheid. Het laatste deel, Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis, begint in een fortissimo a capella met een schrijnend, bijna opstandig smeken. Het werk eindigt met dezelfde woorden, maar nu in volledige berusting en verstilde overgave om uiteindelijk te resulteren in een nederig Amen. In een bijna onstoffelijke sfeer, als een gefluister aan de grens van de stilte.

Gloria

1. Gloria

Koor

Gloria in excelsis Deo,
et in terra pax hominibus bonae voluntatis.

Ere zij God in den Hoge,
en vrede op aarde voor mensen van goede wil.

2. Laudamus te

Koor

Laudamus te, benedicimus te,
adoramus te, glorificamus te.
Gratias agimus tibi
propter magnam gloriam tuam.

3. Domine Deus

Sopraan solo en koor
Domine Deus, Rex coelestis,
Deus Pater omnipotens.

Wij loven U, wij prijzen U,
wij aanbidden U, wij verheerlijken U.
Wij zeggen U dank
voor Uw grote heerlijkheid.

Heer God, hemelse Koning,
God, almachtige Vader.

4. Domine fili inigenite

Koor
Domine Fili unigenite, Jesu Christe.

Heer, eniggeboren Zoon, Jezus Christus.

5. Domine Deus, Agnus Dei

Sopraan solo en koor
Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris,
Rex coelestis.
Qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram.

Heer God, Lam Gods, Zoon van de Vader,
Hemelse Koning.
U, die de zonden der wereld wegneemt,
ontferm U over ons.
U, die de zonden der wereld wegneemt,
aanvaard ons gebed.

6. Qui sedes ad dexteram Patris

Sopraan solo en koor
Qui sedes ad dexteram Patris,
miserere nobis.
Quoniam tu solus Sanctus,
tu solus Dominus, tu solus Altissimus,
Jesu Christe, cum Sancto Spiritu
in gloria Dei Patris.
Amen.

U, die zit aan de rechterhand van de Vader,
ontferm U over ons.
Want U alleen bent de Heilige,
U alleen de Heer, U alleen de allerhoogste,
Jezus Christus, met de heilige geest
in de heerlijkheid van God de Vader.
Amen.